

RYTMICKO – POHYBOVÁ VÝCHOVA

primárne vzdelávanie

Charakteristika predmetu

Rytmus je elementárnym javom v prírode aj v živote. Rytmus patrí k základnému zvukovému materiálu vo výstavbe reči, spolu s ostatnými modulačnými faktormi. Tesné spojenie reči s pohybom je zrejmé z gestikulácie a najmä z neslovnej komunikácie. Súvislosť pohybu s rečou je však podstatne hlbšia než len výrazová. Ide tu o fyziologické vzťahy – práve pohybový zmysel sústreďuje a integruje rečové výkony. Z vývinu reči je známe, že dieťa začína rozvíjať svoju reč práve vtedy, keď sa začína viac pohybovať.

U žiakov so sluchovým postihnutím sa vytvorili základné biologické rytmy, ktoré môžu byť východnou bázou pri budovaní rytmu reči, rytmu motoriky a rytmu kultivovaného pohybu. Keďže sa rytmus realizuje v rôznorodých formách pohybu, je potrebné vychádzať zo sústavného vytvárania a upevňovania stereotypu uvedomeného spájania rytmu s pohybom. Vnímanie rytmu je sprostredkované prostredníctvom sluchovej, zrakovej, taktilnej, pohybovej a vibračnej stimulácie.

Rytmicko – pohybová výchova je výchova k rytmu a pohybu prostredníctvom hudby aj prvkov muzikoterapie. Tancom a rytmickými pohybmi formujeme pohybové zručnosti a správanie žiakov.

V primárnom vzdelávaní je potrebné vychádzať zo základných princípov:
-vzbudzovanie sluchovej pozornosti, vytváranie asociácie medzi zvukom a výkonom
-uskutočňovanie rytmického pohybu podľa zvukového podnetu

Ciele predmetu

- Stimulácia rytmicko – motorickej koordinácie
- Rozvinúť cit pre rytmus a koordinovať hrubú a jemnú motoriku
- Rytmicko – pohybové cvičenia spájať s hovorenou rečou
- Získavať zmysel pre melódiu a rytmus
- Rozvíjať svoj osobný prejav a komunikáciu, ktorých hodnota nie je meraná podľa hlasitých rečových schopností

Kognitívne ciele

- Poznávať svet zvukov a hudby na princípoch detskej hry a jej rôznych foriem
- Prostredníctvom hudobných aktivít postupne získať elementárne základy hudobných vedomostí, výrazových prostriedkov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako komunikačný prostriedok bez nároku na definíciu pojmov
- Prispievať k rozvoju osobnosti žiaka, k rozvíjaniu hudobných schopností

Socioafektívne ciele

- Uvedomovanie si a rozlišovanie mravných a estetických hodnôt, otvorenosť a tvorivosť
- Získať schopnosti spolupracovať v tíme, vedieť plánovať, propagovať, realizovať i prezentovať vlastnú prácu
- Chápať umenie ako prostriedok skvalitnenia a skultúrnenia svojho života

Ciele rozvíjajúce senzomotorické učenie:

- Na základe senzomotorických hier rozvíjať zvukovo-motorické, taktilno - motorické a zrakovo-motorické kompetencie formou cvičení, hier a činností

Základným zámerom rytmicko-pohybovej výchovy je rozvíjať kľúčové kompetencie tak, aby sa:

- Rozvíjal citový svet žiakov
- Formovali mravné vzťahy žiakov k prostrediu v škole a v rodine, pozitívne vzťahy k prírode, ku všetkým prejavom života
- Vhodne a nenásilne spájala hudba s prejavmi iných umení - s poéziou, výtvarnými dielami, tancom

Obsah predmetu

- Dychové cvičenia.
- Rozvíjanie sluchovej pozornosti a vnímania.
- Rytmizácia riekaniiek, vypočítavaniek.
- Reprodukovanie rôznych rytmov na sluchové podnety
- Spoločný spev s učiteľom.
- Spievanie s rôznou hlasitosťou.
- Zoznamovanie sa s technikou hry na jednoduché hudobné nástroje (napodobňovanie).
- Vystihnutie rytmu tleskaním, udieraním.
- Vyjadrenie hudby prirodzeným pohybom, dramatizáciou, pantomímou, bábkohrou.
- Počúvanie hudby, pesničiek.
- Poznávanie známych piesní podľa úryvkov textu.
- Návčik jednoduchých tančekov.

V prípravnom až 4. ročníku primárneho stupňa vzdelávania nie je učivo rozdelené do tematických celkov. Predmet sa vyučuje 1 hodinu týždenne / 33hod. ročne.

Odporúčané organizačné formy a metódy práce

1. Skupinové, projektové, diferencované vyučovanie, návšteva hudobných, divadelných podujatí
2. Zážitkové, kognitívne metódy, skúsenostné metódy, metódy hrania rolí, metódy osvojovania piesní, informačno-receptívna metóda, improvizácia

Vokálne činnosti

Obsah

- základy speváckeho dýchania, držanie tela, artikulácia
- práca s hlasom, melodizácia textu, mien, riekaniiek, tvorivé hudobné hry
- hudobný rytmus
- orientácia v grafickom zázname rytmu, určovanie rytmu

Inštrumentálne činnosti

Obsah

- hra na detských hudobných nástrojoch a ich využívanie počas reprodukcie i produkcie
- štylizácia charakteristických zvukov a javov z prírody a okolitého sveta, sveta rozprávok

- o hra a tvorba jednoduchých sprievodov k piesňam
- o tvorivá rytmizácia k jednoduchým piesňam

Rytmicko - pohybové činnosti

Obsah

- o reagovanie na hudbu a stvárňovanie hudby pomocou pohybu, tanca, gesta
- o pohybové vyjadrenie rytmu a charakteru piesne
- o vytáranie jednoduchých sprievodov hrou na tele
- o pohybové vyjadrenie vzťahov vysoko, nízko, stúpanie, klesanie melódie, silno, slabo, pomaly, rýchlo
- o pohybové stvárnenie a vyjadrenie hudobného výrazu a nálady so sprievodom učiteľa
- o vnímanie rytmu slov, vnímanie rytmu slabík, ktoré sa spájajú v slovo
- o grafické vyjadrenie vnímaného rytmu – morzeovka, spojenie slov s rytmickým pohybom („fonetický grafizmus“)

Percepčné činnosti

Obsah

- o rozlíšenie zvukov okolitého sveta (zvuk, tón, reč, spev,....)
- o vnímať vibrácie hmatom i sluchom
- o poznať a rozlišovať bicie a rytmické nástroje /so zrakom a bez zraku/
- o lokalizovať zvuk, určiť jeho zdroj

Hudobno – dramatické činnosti

Obsah

- o využitie všetkých činností pri predvedení dramatického príbehu

Kompetencie	Výkon
<i>Vokálno-intonačné činnosti</i> Získať základné zručnosti a návyky. Chápať poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka. Poznať hodnoty nôt , (celá, štvrtová, osminová, štvrtová s bodkou, polová + pomlčky), mená nôt, C-dur stupnice, husľový kľúč, basový kľúč, 2/4, 4/4, ¾ takt.	Poznať 10 detských a ľudových piesní, hier so spevom. Chápať poslanie ľudovej hudobnej kultúry v živote človeka.
<i>Inštrumentálne činnosti</i> Poznať jednoduché rytmické nástroje a ovládať techniku hrania na ne.	Vedieť napodobniť rytmické motívy
<i>Rytmicko-pohybové činnosti</i> Vedieť správne chodiť a pochodovať podľa hudby, reagovať na zmeny tempa a dynamiky. Pohybom vyjadriť náladu hudby.	Pohybom správne reagovať na hudbu. Vedieť rytmicky a pohybovo vyjadriť 20 riekaniek, prípadne pesničiek.
<i>Percepčné činnosti</i> Podľa druhu a stupňa sluchového postihnutia sluchom rozoznať druhy ľudského hlasu, základné sláčikové, dychové, bicie hudobné nástroje, klavír.	Dokázať vystihnúť náladu piesní a hudby.
<i>Hudobno-dramatické činnosti</i> Integrácia dramatického textu, piesne a pohybu.	S pomocou učiteľa pripraviť jednoduché hudobno-dramatické vystúpenie.

